

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Machvmetis Saracenorum Principis, Eivsqve Svccessorum
Vitae, Ac Doctrina, Ipséque Alcoran**

Bibliander, Theodor

[Basel], [1543]

VD16 VD16 K 2583

Quomodo in Alchoran intelligi debet, Christvm esse uirum bonum &
optimum, & faciem omnium gentium. 19.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98259)

dit CHRISTO: ut pater animalis, suam uitam animalem propriè dat filio suo, ut in semetipso uiuat, sicut pater uiuit, à quo uitam recipit. Vna est igitur uitalis natura Dei patris, & eius filij CHRISTI: quod Alchoran per unam utriusque animam expresit. Et quia in patre est uita omnipotens, ita ut quem uoluerit uiuificet: ita & dedit filio, ut ita quem uoluerit uiuificet, & ideò illa uita spiritus Dei dicitur, propter uitalem motum. Omnis enim motus à causa occulta, spiritus dicitur, etiam uentus. In uita enim, nisi uitalis & delectabilissimus motus esset, non esset uita uiua. Quare sicut somnolentia est figura mortis, ita uigilantia ob spiritualem motum figura uitæ. Recte igitur id Alchoran dicere potuit, quod CHRISTVS dese in euangelio loquitur: Ego sum uita & resurrectio, scilicet à morte. " Er alibi: Verba quæ locutus sum, spiritus & uita sunt. Spiritus enim CHRISTI, " est spiritus bonus, qui ad bonam uitam & immortalem, quæ Deus est, mouet. Sed spiritus diaboli, est spiritus malus, qui mouet ad mortem perpetuam.

spiritus.

QVOMODO INTELLIGI DEBET ALCHORAN
CHRISTVM esse uirum bonum, & optimum, & faciem omnium

Gentium. Cap. XIX.

Vareret aliquis, quid hoc significat quod Alchoran ait, CHRISTVM uirum bonum & optimum, & faciem omnium gentium in hoc futuroq; seculor. Dicimus, Alchoran uirginem Mariam super omnes uiros & mulieres exaltare, & bene: quia mater est CHRISTI filij dei. Certum est autem, CHRISTVM supra Mariam eius matrem exaltatum. Erit igitur uir bonus, & optimus, quoniam melior esse nequit. Omnis uir quantumcunque bonus, quid uero non est adeò bonus quod melior esse nequit, non est simpliciter optimus in posse & esse. & cum solus deus sit simpliciter bonus, imò optimus, ac bonitas ipsa, certum erit, uirum qui sic est bonus, participando bonitatem quod etiam est optimus, inter illum et deum non posse mediare quenquam. Sed sic erit ille uir bonus, quod etiam ipsa bonitas. Vnde CHRISTVS est bonus, bonitate creata: quæ non est ipsa bonitas secundum eam naturam, qua uir seu homo. & cum hoc bonus bonitate in-
creata, quæ est ipsa bonitas, cum sit adeò bonus, quod optimus, qui melior esse nequit. Patet, quomodo idem CHRISTVS, ut est filius Mariæ, matris suæ humanæ habens naturam, est bonus bonitate creata: & ut est filius Dei, patris sui diuinæ habens naturam, est optimus, hoc est bonus bonitate increata. Quæ ideò optima, quia nec melior, nec aliter esse potest, cum sit actu omne id quod esse potest. Quod autem IESVM faciem ait omnium gentium, tam huius quam futuri seculi, maxime CHRISTVM extollit. Nam per hoc exprimit, illum esse de quo propheta Dauid dicebat: Speciosus forma præ filiis hominum, diffusa est gratia in labijs tuis: propterea benedixit te deus in æternum. Vbi est resplendentia pulchritudinis uitæ, nisi in facie? Quid pulchrius facie omnium uirtutum? Quid aliud
CHRISTVS secundum prophetam Dauid, nisi dominus uirtutum, & rex omnis gloriæ, claritatis, & formositatis? Quare ipse est filius Dei, in quo habet pater summam complacentiam: & est CHRISTVS, unctus præ confortibus suis. Vnde dicit Machumet in doctrinis: Perfectos in statura Adæ, & forma IESV CHRISTI, resurgere in die iudicii. Nam hæc forma, quæ est facies omnium gentium, est perfectio perfectorum. CHRISTVS igitur est, per quem perfecti iudicantur. & eius forma est illa, quæ solum immortalis uitæ apta est. Qui igitur similes ei erunt, intrant in gaudium domini. Ob hoc Alchoran alibi pluries repetit, quorundam facies in die iudicii albescere, & claras fieri, scilicet perfectorum &

Christus supra
matrem suam
exaltatus.

Christus quomodo bonus,
& optimus.

Quomodo Iesus
omnium gentium
facies.

D ; beato/

Facies aliorum beatorum: quorundam nigrescere, scilicet incredulorum & malorum. Et ut per
uiescere in die breuiter dicam: CHRISTVS est omne id, quod in omnibus gentibus presentis
auicij, aliorum & futuri seculi uere & iuste laudatur. Hinc ipse est omnium facies decora, in quo
nigrescere, omnes gentes quiescunt & benedicuntur.
quid.

DIGRESSIO AD MANVDVCTIONEM

diuinorum. Cap. XX.

Rubella.

*Vitrarij mi-
randa ars.*

*Operationum
intellectualium
ratio.*

*Deus spiritus,
quomodo intel-
ligatur.*

Quomodo Alchoran CHRISTVM dicit rubella, cuius interpretatione alij dicunt esse statum dei, alij spiritum dei, alij uerbum dei, alij animam dei: licet hae interpretationes non uariant ueritatem. Qualitercunque enim interpretetur, siue sit flatus, siue spiritus, siue anima, siue uerbum Dei, necessario deus est, ut satis patet in praemissis. Nobis tamen uidetur, quod haec interpretatio, quod sit uerbum Dei, scilicet intellectuale, quod conceptum appellamus, quia cum sacratissimo euangelio concordat, sit merito acceptanda. Et ut simpliciores exemplo sensibili ducantur, per quod patrem, uerbum, & spiritum aliquammodo a remotis uideant, pro intellectu praecedentium & sequentium est considerandum, quomodo magister qui uitra facit operatur. Vitrificatura enim est opus intelligentiae. Carentes intellectu, eam artem non capiunt. Applicat autem cannam ferream, & ei adhaerere facit aptam materiam, & insufflat in ipsam, & efficit uas uitreum prout uoluerit. In eo statu est considerandum, quomodo intra materiam operatur, & format eam. Opus enim illud, similitudinem habet operis naturae. Ars enim ab extrinseco operatur. Natura enim intrinsece, ut quisque scit & uidet. In eo igitur statu, considero duo, unum est extrinsecum eius, & est sensibile: ut est uentus, seu aer, qui expiratur per artificem, in intrinseco illius considero intellectum, quia artifex ad finem faciendi uas uitreum, operatur. Intelligit enim id quod facit. Hic intellectus non intelligeret nec se, nec id quod operatur, nisi de se generaret conceptum uasis quod efficit, & hunc conceptum intellectualem, uerbum dicimus. Loquitur enim intellectus suam intentionem, & conceptum quem intra se uidet, & sensui uisibilem facit, hoc uerbum generatur ab intellectu, se in ipso explicante: sicut sermo generatur a conceptu se explicante. & quia sermo sine statu non explicatur, potest sermo status appellari humani conceptus, & conceptus pariformiter dici potest status intellectus. Ab intellectu igitur, & eius uerbo, procedit intellectualis motus, qui complet operationem. Vtque ista sic esse intellectualiter, quisque conspiciere potest. In efflatione igitur uitrificatoris, uideo intellectualem scilicet intellectum eius uerbum, & utriusque spiritum seu motum, quae si ibi non essent, nunquam ipsa efflatio formam uasis introduceret. Neque tamen intellectus, uerbum eius, & utriusque spiritus, propterea recedunt a uitrificatore, quia in efflatione uidentur. Conformiter fiunt omnes operationes intellectuales, licet non corporali efflatione, sed intellectu, uerbo eius & motu seu spiritu utriusque: in sensibilibus per sensibilia in sensibili materia, mediante medio & organo siue instrumento sensibili. A creatore uero omnia mediante uerbo, diuino motu seu spiritu in esse procedunt. Sicut enim ipse est absolutus ab omni contractione, ita absolute sine medio extrinseco creat intellectualem naturam, & cuncta ut uult. Sed est considerandum, quomodo deus instruxit Eliam tertio Regum decimonono, quod ipse non esset in forti spiritu seu uento subuertente montes, nec in commotione eum sequente, nec in igne commotionem subleuante, sed in sibilo aerae tenuis, ignem subsequente. Dominum igitur in subtili sibilo tenuis aeris esse, ipsum spiritum esse omni spiritu quantumcunque tenuissimo subtiliorem ostendit. Non est autem Deus spiritus in sibilo tenui, aliter